

Během pandemie došlo na silnicích v EU k 36% poklesu úmrtí

Publikováno: 13. 7. 2020
CDV

Tisková zpráva

9. 7. 2020, Brusel, tisková zpráva Evropské rady bezpečnosti dopravy (ETSC)

Podle nové zprávy Evropské rady pro bezpečnost dopravy (ETSC) ukazují předběžné údaje z 25 členských států EU, že v dubnu 2020 došlo v průměru k 36% poklesu počtu úmrtí na silnicích ve srovnání s průměrem za stejný měsíc v předchozích třech letech.

Nejvyšší snížení počtu úmrtí na silnicích bylo zaznamenáno v Itálii (84 %), následované Belgií, Španělskem, Francií a Řeckem s poklesem o více než 59 %. Snížení provozu však nevedlo ke snížení počtu úmrtí ve všech zemích. Ve Švédsku, Dánsku a Nizozemsku zůstala úmrtnost na silnicích během měsíce dubna podobná nebo dokonce vyšší než v předchozích letech. Pozoruhodné je, že Švédsko mělo ve srovnání s mnoha jinými zeměmi EU méně přísná opatření pro zamezení vlivu Covid-19.

Výzkum ukazuje, že počet úmrtí obecně neklesl ve stejné míře jako objem dopravy. K porozumění všech důvodů je nutný další výzkum, ale je zřejmé, že může hrát roli překročení dovolené rychlosti, větší počet zranitelných účastníků silničního provozu na často nechráněné infrastruktuře, jakož i změny úrovně vymáhání.

Srovnatelné údaje o případech překročení dovolené rychlosti nejsou k dispozici, ale zprávy a podklady shromážděné z více než deseti zemí naznačují, že překročení rychlosti může být hlavním faktorem při zvýšení závažnosti kolize a tedy i vyššího rizika úmrtí.

- Dánsko zveřejnilo oficiální údaje ukazující 10% nárůst podílu překročení rychlosti řidiči.
- Francouzská data z rychlostních kamer vykazala 16% nárůst nejzávažnějších překročení rychlosti (50 % nad zákonným rychlostním limitem) ve srovnání se stejným obdobím loňského roku.
- Estonsko zaznamenalo 22% nárůst podílu řidičů překračujících rychlostní limit na hlavních

venkovských silnicích ve srovnání s průměrem v dubnu 2018-2019.

- Ve Španělsku se porušení rychlosti zjištěná na vzorku pevných bezpečnostních kamer zvýšila o 39 % na silnicích mimo město ve srovnání se stejným obdobím v roce 2019.
- Pojišťovna ve Velké Británii, která využívá telematiku ke sledování mladých pojistníků, zaznamenala 15% zvýšení výstrah ohledně rychlosti zaslanych řidičů, kteří překročili rychlostní limit.
- Ve Švédsku nebylo zaznamenáno žádné zvýšení rychlosti.

Nizozemí poprvé zaznamenalo čelní srážky mezi cyklisty, což může naznačovat, že cyklostezky byly příliš úzké, aby se přizpůsobily změnám provozu. Úmrtí cyklistů v Česku vzrostlo o 86 %.

Data členěná podle typu vozidel ještě nejsou ve většině zemí k dispozici, avšak Španělsko zaznamenalo významný nárůst úmrtí řidičů těžkých nákladních vozidel. Úplné důvody tohoto jevu nejsou dosud známy. Bude potřeba analyzovat problém řidičů pracujících delší dobu pod zvýšeným tlakem během doby omezení v celé EU. Mnoho zemí v tomto období pozastavilo pravidla EU týkající se doby řízení a odpočinku profesionálních řidičů v určitých odvětvích.

Dovilé Adminaité, vedoucí projektu ETSC pro ukazatele bezpečnosti silničního provozu, v jehož rámci byl prováděn tento výzkum, uvedla: „*Omezení Covid-19 vedlo k obrovskému narušení mobility v Evropě. Došlo k pozitivním změnám, jako je nárůst počtu lidí pohybujících se pěšky a jezdících na kole, zřizování cyklistické infrastruktury a nižší rychlostní limity v hustých městských oblastech. Avšak je zde velké riziko, pokud se lidé budou vyhýbat veřejné dopravě a upřednostní používání automobilů v městských oblastech. Musíme rychle zlepšit infrastrukturu pro pěší a cyklistickou dopravu ve městech, ale i ve venkovských oblastech. Pokud se vlády a správy měst nepřizpůsobí této nové realitě, záchrana životů na silnicích během omezení by mohla být brzy zmařena.*”

1. Program ETSC pro ukazatele bezpečnosti silničního provozu (PIN) získává finanční podporu od Německé rady pro bezpečnost silničního provozu (DVR), společnosti Toyota Motor Europe, Švédské dopravní správy, Norské správy veřejných komunikací a CITA (Mezinárodní komise pro inspekce motorových vozidel).
2. ETSC je nezávislá nezisková organizace se sídlem v Bruselu, která se věnuje snižování počtu úmrtí a zranění v dopravě v Evropě.

Zdroj: www.etsc.eu/PINCovid19

Komentář Centra dopravního výzkumu, v. v. i.

9. 7. 2020, Ostrava/Brno

Nouzový stav byl v České republice vyhlášen ve čtvrtek 12. března 2020 od 14 hodin, ukončen byl v neděli 17. května 2020. Jak dopadla bilance nehod a jejich následků na českých silnicích v tomto období?

V období od 13. března do 17. května 2020 bylo evidováno 13 985 nehod, při kterých bylo 78 osob usmrceno, 281 osob zraněno těžce a 2 875 osob zraněno lehce. Zatímco nehodovost jako taková poklesla meziročně o 28 %, fatálních následků ubylo jen o 12 %. Přibližně o čtvrtinu nižší byl evidován také počet zraněných osob (- 23 % u těžce a -25 % u lehce zraněných osob). Ve kterých lokalitách docházelo v uvedeném období k dopravním nehodám se zraněním lze zjistit z aplikace Dopravní nehody v ČR: <https://nehody.cdv.cz/statistics.php?h=yb>.

„Zmapovali jsme období od 13. března do 17. května, které jsme porovnali s vývojem nehodovosti v rámci současné dekadý, tzn. od roku 2010. **V případě těžce a lehce zraněných osob byly v letošním roce evidovány historicky nejnižší počty. Méně osob než v letošním roce bylo usmrceno jen v roce 2017 (72).** Při srovnání dílčích cílů Národní strategie bezpečnosti silničního

provozu 2011-2020 neměl letošní nouzový stav příznivý vývoj na počet usmrcených motocyklistů a cyklistů. Při srovnání roku 2020 s průměrem posledních 3 let bylo usmrceno o 86 % více cyklistů (celkem 13) a o 50 % více motocyklistů (celkem 23). Negativní bilanci motocyklistů podtrhuje i pohled na těžce zraněné. Zatímco letos bylo ve srovnání s uvedeným průměrem evidováno o 28 % méně těžkých zranění, v případě motocyklistů byl evidován 15% nárůst. **Z nepřímých ukazatelů bezpečnosti silničního provozu, které v rámci Observatoře bezpečnosti silničního provozu dlouhodobě sbíráme a vyhodnocujeme, lze konstatovat, že během pandemie nedošlo k prokazatelné změně rychlosti V85 na pozemních komunikacích v ČR,**“ říká Ing. Veronika Valentová, Ph.D., ředitelka Divize dopravního inženýrství, bezpečnosti a strategií Centra dopravního výzkumu, v. v. i. (CDV).

Pozn. Pro statistické vyhodnocení se používá V85, což je rychlostní charakteristika dopravního proudu, která vyjadřuje rychlost, kterou nepřekračuje 85 % vozidel (tedy 85 % z celkového počtu vozidel jede touto rychlostí nebo rychlostí nižší).

V následujících tabulkách je uveden vývoj usmrcených a těžce zraněných osob v období od 13. 3. do 17. 5. z pohledu jednotlivých dílčích cílů Národní strategie bezpečnosti silničního provozu 2011-2020 (pozn. * v případě alkoholu a jiných návykových látek může v průběhu roku dojít ještě ke zpřesnění údajů).

Dílčí cíle NSBSP; usmrcení (13.3-17.5.)	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Meziroční rozdíl	2020 vs. průměr 2017-2019		
Děti	4	0	2	1	3	1	2	1	5	2	3	1	50%	0,3	13%
Chodci	17	15	23	18	13	14	22	15	19	8	13	5	63%	-1,0	-7%
Cyklisté	12	8	9	8	9	13	5	5	6	10	13	3	30%	6,0	86%
Motocyklisté	11	16	18	15	15	9	13	16	18	12	23	11	92%	7,7	50%
Mladí řidiči	17	22	28	15	15	24	15	13	15	8	8	0	0%	-4,0	-33%
Stárnoucí populace	19	15	21	14	14	21	22	8	16	23	15	-8	-35%	-0,7	-4%
Alkohol a jiné návykové látky*	20	10	11	11	13	14	10	10	14	7	0	-7	-100%	-10,3	-100%
Nepřiměřená rychlost	34	39	46	40	36	33	44	20	34	29	20	-9	-31%	-7,7	-28%
Nedání přednosti v jízdě	15	21	13	10	17	13	12	14	13	16	15	-1	-6%	0,7	5%
Nesprávné předjíždění	19	11	28	13	22	16	15	13	16	15	13	-2	-13%	-1,7	-11%
Nákladní automobily	10	16	14	11	9	6	19	8	7	11	13	2	18%	4,3	50%
Celkem	101	103	120	98	100	95	98	72	84	89	78	-11	-12%	-3,7	-4%

Dílčí cíle NSBSP; těžce zranění (13.3-17.5.)	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Meziroční rozdíl	2020 vs. průměr 2017-2019		
Děti	30	27	30	26	29	16	29	22	28	15	12	-3	-20%	-9,7	-45%
Chodci	125	89	99	91	79	75	103	74	73	68	34	-34	-50%	-37,7	-53%
Cyklisté	63	85	93	63	99	71	84	58	76	55	41	-14	-25%	-22,0	-35%
Motocyklisté	105	112	117	77	77	95	93	81	107	73	100	27	37%	13,0	15%
Mladí řidiči	80	99	84	73	70	73	64	58	58	33	34	1	3%	-15,7	-32%
Stárnoucí populace	73	74	71	77	81	68	86	74	67	89	37	-52	-58%	-39,7	-52%
Alkohol a jiné návykové látky*	75	80	51	40	51	44	54	37	46	43	28	-15	-35%	-14,0	-33%
Nepřiměřená rychlost	119	141	150	132	145	113	108	101	97	76	110	34	45%	18,7	20%
Nedání přednosti v jízdě	138	140	121	100	105	113	110	109	114	106	64	-42	-40%	-45,7	-42%
Nesprávné předjíždění	59	44	72	30	49	41	62	40	54	50	32	-18	-36%	-16,0	-33%
Nákladní automobily	38	45	38	36	32	54	34	32	28	26	19	-7	-27%	-9,7	-34%
Celkem	505	523	532	415	472	412	457	392	417	364	281	-83	-23%	-110,0	-28%

U často skloňované nepřiměřené rychlosti byl evidován pokles fatalit, ale nárůst počtu těžce zraněných osob.

Kdo umíral v době vyhlášeného nouzového stavu?

Největší skupinu z pohledu kategorie usmrcených osob v době vyhlášeného nouzového stavu tvořili řidiči motocyklů (23, 29 %), následovali řidiči osobních vozidel (19, 24 %), cyklisté (13, 17 %), chodci (13, 17 %) a spolujezdci v osobních vozidlech (5, 7 %). Ve srovnání se stejným obdobím loňského roku bylo usmrceno o 15 méně řidičů osobních vozidel (-44 %) a o 11 méně jejich spolujezdců (-71 %), naopak o 11 více motocyklistů (+92 %).

Kompletní přehled usmrcených v důsledku dopravních nehod v době vyhlášeného nouzového stavu je uveden v následujícím grafu.

Podíl usmrcených zranitelných účastníků: 63 %

Do tzv. zranitelných účastníků silničního provozu jsou zařazeni chodci, cyklisté a motocyklisté. Výše uvedený pokles fatalit u řidičů a spolujezdců v osobních vozidel a nárůst usmrcených cyklistů a především motocyklistů měl zásadní vliv na bezprecedentní podíl zranitelných účastníků silničního provozu na všech usmrcených osobách. Téměř 2 ze 3 usmrcených osob v době nouzového stavu byli zranitelní, tzn. motocyklisté, cyklisté a chodci.

Pokles smrtelných a těžkých zranění zejména na silnicích I. tříd

Z pohledu druhu komunikací bylo v uvedeném období usmrceno nejvíce osob na silnicích I. tříd, z 20 usmrčených bylo 7 řidičů osobních vozidel, 6 řidičů motocyklů, 4 chodci a 3 cyklisté. Při srovnání roku 2020 s průměrem v posledních 3 letech pak bylo letos evidováno o 25 % usmrčených a 43 % těžce zraněných méně právě na silnicích I. tříd. Takto výrazný progres nebyl evidován na silnicích nižších tříd. Naopak o 61 % více usmrčených bylo evidováno na místních komunikacích, kde bylo letos usmrceno 15 osob: 4 chodci, 4 cyklisté, 3 řidiči osobních vozidel, 2 řidiči motocyklu, 1 řidič mopedu a 1 řidič jiného motorového vozidla.

Druh komunikace; usmrcení (13.3-17.5.)	2017	2018	2019	2020	Meziroční rozdíl		2020 vs. průměr 2017-2019	
Dálnice	2	5	3	5	2	67%	1,7	50%
Silnice I. třídy	28	25	27	20	-7	-26%	-6,7	-25%
Silnice II. třídy	18	17	30	18	-12	-40%	-3,7	-17%
Silnice III. třídy	12	15	13	13	0	0%	-0,3	-3%
Místní komunikace	6	10	12	15	3	25%	5,7	61%
Ostatní	6	12	4	7	3	75%	-0,3	-5%
Celkem	72	84	89	78	-11	-12%	-3,7	-4%

Druh komunikace; těžce zranění (13.3-17.5.)	2017	2018	2019	2020	Meziroční rozdíl		2020 vs. průměr 2017-2019	
Dálnice	15	16	17	9	-8	-47%	-7,0	-44%
Silnice I. třídy	101	95	86	54	-32	-37%	-40,0	-43%
Silnice II. třídy	94	82	84	82	-2	-2%	-4,7	-5%
Silnice III. třídy	62	70	45	51	6	13%	-8,0	-14%
Místní komunikace	74	98	76	51	-25	-33%	-31,7	-38%
Ostatní	46	56	56	34	-22	-39%	-18,7	-35%
Celkem	392	417	364	281	-83	-23%	-110,0	-28%

[1] Statistiky dopravních nehod, Operační oddělení Policejního prezidia ČR

[2] Kadula L., Vyskočilová A., Elgner J., Havránek P., Následky dopravních nehod v období nouzového stavu, Dopravní inženýrství, mimořádné vydání 2020.

[3] Observatoř bezpečnosti silničního provozu, Centrum dopravního výzkumu, v. v. i., 2020.

www.czrsso.cz

[4] Dopravní nehody v ČR, Centrum dopravního výzkumu, v. v. i., 2020.

<https://nehody.cdv.cz/statistics.php>

Dále k tématu:

13.3.-17.5.	nehod	usmrceno	těžce zraněno	lehce zraněno	nehod se zraněním	závažnost nehod
2010	12 468	101	505	3 486	3 267	8,1
2011	12 577	103	523	3 786	3 476	8,2
2012	13 699	120	532	3 601	3 409	8,8
2013	14 196	98	415	3 505	3 199	6,9
2014	14 809	100	472	3 962	3 544	6,8
2015	16 212	95	412	4 003	3 544	5,9
2016	17 294	98	457	3 929	3 502	5,7
2017	17 865	72	392	4 082	3 504	4,0
2018	18 539	84	417	4 323	3 851	4,5
2019	19 304	89	364	3 827	3 362	4,6
2020	13 985	78	281	2 875	2 666	5,6
Meziročně	-5 319	-11	-83	-952	-696	1
	-28%	-12%	-23%	-25%	-21%	21%

